

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

**Verslag over de doorlichting van Spectrumcollege Bovenbouw Sinte-Lutgart te
BERINGEN**

Hoofdstructuur voltijds secundair onderwijs

Instellingsnummer 38703

Instelling Spectrumcollege Bovenbouw Sinte-Lutgart

Directeur Daniël van Doninck

Adres Hoogstraat 16 - 3580 BERINGEN

Telefoon 011-45.62.30

Fax 011-43.39.94

E-mail bsl@spectrumcollege.be

Website <http://www.spectrumcollege.be>

Bestuur van de instelling VZW Spectrumcollege

Adres Collegestraat 1 - 3580 BERINGEN

Scholengemeenschap SGKSO Spectrumcollege

Adres Collegestraat 1 - 3580 BERINGEN

CLB Vrij CLB West - Limburg

Adres Sint-Catharinastraat 8 - 3580 BERINGEN

Dagen van het doorlichtingsbezoek 01-02-2016, 02-02-2016, 03-02-2016, 04-02-2016, 05-02-2016

Einddatum van het doorlichtingsbezoek 05-02-2016

Datum bespreking verslag met de instelling 07-03-2016

Samenstelling inspectieteam

Inspecteur-verslaggever Etienne GIELEN

Teamleden Heidi DE NIEL, Marc D'HOOP, Ludo POTTIER

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	3
1 SAMENVATTING	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS	7
2.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus	7
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus	7
3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?	8
3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	8
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	8
3.1.1.1 Engels in tso tweede graad (leerplan D/2012/7841/056)	8
3.1.1.2 Frans in bso derde graad en derde leerjaar van de derde graad (leerplannen D/2012/784/058 en D/2014/7841/018)	10
3.1.1.3 Geschiedenis in tso tweede graad (leerplan D/1999/0279/027)	12
3.1.1.4 'Administratie en retail' in bso tweede graad in de studierichting Kantoor (leerplan D/2013/7841/003)	14
3.1.1.5 Project algemene vakken (PAV) in bso derde graad (leerplan D/2012/7841/026)	17
3.1.1.6 Vakoverschrijdende eindtermen (VOET)	20
3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?	22
3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?	23
3.2 Respecteert de school de overige reglementering?	24
4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	25
4.1 Leerbegeleiding	25
4.2 Evaluatiepraktijk	27
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	31
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	34
6.1 Wat doet de school goed?	34
6.2 Wat kan de school verbeteren?	34
6.3 Wat moet de school verbeteren?	34
7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN	35
8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG	35

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIP0-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de school een selectie van de onderwijsreglementering:
 - het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen
Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal structuuronderdelen.
Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIP0-referentiekader:
 - ♦ het onderwijsaanbod
 - ♦ de uitrusting
 - ♦ de evaluatiepraktijk
 - ♦ de leerbegeleiding.
 De onderwijsinspectie onderzoekt ook altijd de vakoverschrijdende eindtermen.
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de school dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 **SAMENVATTING**

Het Spectrumcollege Bovenbouw Sinte-Lutgart organiseert een aantal studierichtingen in de tweede en de derde graad van het technisch en beroepssecundair onderwijs. De school bevindt zich voorlopig nog in het centrum van de stad Beringen. De huisvesting is wat verouderd en niet steeds voldoende praktisch en functioneel. Een verhuis naar een nieuwe campus, samen met de scholen van de scholengemeenschap Spectrumcollege die een tweede en derde graad organiseren, is gepland vanaf het voorjaar van 2017. Na enkele jaren van lichte daling is het aantal leerlingen dit schooljaar opnieuw gestegen. In haar visie stelt de school het onderlinge samenleven en samenwerken centraal. Op basis van goede en duidelijke afspraken wil ze de leerlingen de kans geven hun talenten te ontdekken en te ontplooien.

De onderwijsinspectie onderzocht tijdens de doorlichting de leerplanrealisatie in een aantal structuuronderdelen en vakken. Daarnaast onderzocht ze ook de kwaliteit van de leerbegeleiding en van de evaluatiepraktijk. Het nastreven van de vakoverschrijdende eindtermen (VOET), het onderzoek van het algemeen beleid van de school en het geheel van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne maakten eveneens deel uit van de doorlichting.

Het erkenningsonderzoek geeft een wisselend beeld van de leerplanrealisatie in de geselecteerde vakken en structuuronderdelen. De leerplanrealisatie en de afstemming van de leerlingenevaluatie op de leerplandoelstellingen voldoen voor Engels in de tweede graad tso, voor Frans in de tweede en de derde graad bso en voor het specifieke gedeelte van de studierichting Kantoor in de tweede graad bso. Het onderwijsaanbod en de leerlingenevaluatie zijn onvoldoende gericht op de leerplandoelstellingen voor geschiedenis in de tweede graad tso en voor project algemene vakken in de derde graad bso. De samenhang en de diepgang van de leerplanrealisatie zijn niet in alle vakken even sterk. De school heeft vooral ingezet op de begeleiding van de vakgroepen binnen de specifieke vorming en minder van de vakgroepen van de basisvorming. Sommige vakgroepen zoeken nog naar een verfijnde afstemming op de leerplannen van het onderwijsaanbod en van de evaluatiepraktijk. De schoolleiding stimuleert de werking van de vakgroepen, maar het opvolgen van de inhoudelijke diepgang en van de resultaatgerichtheid is een aandachtspunt. De school streeft in voldoende mate met een eigen planning de vakoverschrijdende eindtermen (VOET) bij haar leerlingen na. Ze heeft een goed zicht op het aanbod en de kwaliteit van de VOET. Een brede vorming krijgt veel aandacht. Een werkpunt vormt de opvolging van het nastreven van de VOET in de vakken.

Het kwaliteitsonderzoek maakt duidelijk dat de school een heldere visie heeft op de leerbegeleiding, gekoppeld aan een duidelijk beleid. Ze zet sterk in op een zorgcontinuüm dat vertrekt vanuit een brede basiszorg voor alle leerlingen. De cel leerlingenbegeleiding is de drijvende kracht voor het ontwikkelen van een brede zorg. De school verwacht van de individuele leraren dat ze hun remediëringstaak opnemen. Maar doordat het initiatief sterk vanuit de leerlingen moet komen, heeft de remediëring een soms wat te vrijblijvend karakter. De verantwoordelijkheid voor een leerplangerichte en valide leerlingenevaluatie ligt grotendeels bij de vakgroepen. Op schoolniveau zijn hiervoor weinig expliciete operationele richtlijnen. Uit het erkenningsonderzoek van de vakken in de focus blijkt dat het gebrek aan inhoudelijke aansturing, ondersteuning en opvolging leidt tot een wisselende kwaliteit van de leerlingenevaluatie. Een aantal vakgroepen heeft nood aan ondersteuning. Vooral de afstemming van de evaluatie op vaardigheden en competenties staat in verschillende vakken (nog) niet op punt.

De school krijgt een gunstig advies voor de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne. Ze levert inspanningen om een degelijk beleid voor de beheersing van de risico's op te zetten. Ze brengt de tekorten op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne in kaart, maar de systematische opvolging ervan is voor verbetering vatbaar. Uit controles en adviezen van interne en externe deskundigen blijkt dat de instelling een aantal tekorten moet beheersen of wegwerken. Ook zijn maatregelen nodig om het comfort van de leer- en leefomgeving te verhogen. De school zal echter de campus verlaten vanaf het voorjaar van 2017 en een nieuwe campus in gebruik nemen. Het welzijnsbeleid is in afwachting hiervan gericht op het opvolgen van de essentiële veiligheid en leefbaarheid.

De directeur en de leden van het kernteam zorgen voor de aansturing en de ondersteuning van de schoolwerking en van de dagelijkse organisatie. Persoonlijkheidsvorming, waardenopvoeding en relatiebekwaamheid zijn de kernwoorden in een christelijk geïnspireerde pedagogisch project. De schoolleiding streeft een sterk participatieve aanpak na. De inspraak door personeel, ouders en leerlingen heeft de laatste schooljaren hernieuwde aandacht gekregen. Zo blijkt uit onderzoek de nood om de leerbereidheid van de leerlingen aan te wakkeren. Heldere afspraken, een zorgvuldige opvolging van de leerlingen en inspanningen om de motivatie te verhogen, zijn hiervoor enkele initiatieven. De school verzamelt behoorlijk wat data en gegevens. De aandacht voor een meer systematische kwaliteitszorg is toegenomen. De uitdaging voor de school bestaat erin het gedachtegoed rond kwaliteitsbewaking ook op vakgroep- en lerarenniveau te implementeren.

Gelet op de lacunes in de leerplanrealisatie van enkele vakken besluit de onderwijsinspectie de doorlichting met een 'gunstig advies, beperkt in de tijd' voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen'. Voor de naleving van de onderwijsregelgeving besluit de onderwijsinspectie de doorlichting met een 'gunstig advies' voor de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne' en voor de overige erkenningsvoorwaarden. De school zal na drie schooljaren moeten aantonen dat ze de vastgestelde tekorten in voldoende mate heeft weggewerkt. De onderwijsinspectie zal dit opvolgen.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande structuuronderdelen en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus

	Basisvorming	Specifiek gedeelte
VOET	x	x
Graad 2 BSO Kantoor		administratie en retail
Graad 2 TSO Techniek-wetenschappen	Engels, geschiedenis	
Graad 2 TSO Handel	Engels, geschiedenis	
Graad 2 TSO Bio-esthetiek	Engels, geschiedenis	
Graad 2 TSO Sociale en technische wetenschappen	Engels, geschiedenis	
Graad 3 BSO Kantoor	Frans, project algemene vakken	
Graad 3 BSO Kantooradministratie en gegevensbeheer	Frans	
Graad 3 BSO Haarstilis	Frans	
Graad 3 BSO Haartzorg	Frans, project algemene vakken	
Graad 3 BSO Kinderzorg	Frans	
Graad 3 BSO Thuis- en bejaardenzorg/zorgkundige	Frans	
Graad 3 BSO Verzorging	Frans, project algemene vakken	

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Onderwijs - Begeleiding

Leerbegeleiding

Onderwijs - Evaluatie

Evaluatiepraktijk

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde structuuronderdelen het volgende op.

3.1.1.1 Engels in tso tweede graad (leerplan D/2012/7841/056)

Voldoet

De leerlingen krijgen de leerplandoelstellingen in voldoende mate aangeboden. Het onderwijs is voldoende gericht op het verwerven van de functionele taalvaardigheid. De evaluatie is voldoende transparant en vrij evenwichtig.

Onderwijsaanbod

Volledigheid

Evenwicht

Beheersingsniveau

Samenhang

De communicatieve vaardigheidsdoelstellingen komen op een vrij evenwichtige wijze aan bod. De leraren hebben aandacht voor de voorgeschreven tekstsoorten, verwerkingsniveaus en tekstkenmerken. Een leerlijn is zichtbaar door het hanteren van eenzelfde reeks leerwerkboeken over de leerjaren heen. Tussen de leden van de vakgroep is de afstemming over de aanpak van het onderwijsproces echter verscheiden. De overkoepelende afspraken over de pedagogisch-didactische invulling van het onderwijsaanbod zijn veeleer beperkt of worden niet door alle leden opgevolgd. Enerzijds zijn er dit schooljaar nieuwe leraren in dienst getreden, anderzijds richt de vakgroep zich als geheel nog niet voldoende op de visie en de pedagogisch-didactische wenken van het leerplan. Er zijn binnen de vakgroep nog groeikansen voor inhoudelijke afspraken over het aanbieden van de taalvaardigheden.

De leraren behandelen de lexicale en grammaticale component nog niet voldoende in samenhang met de ontwikkeling van de communicatieve vaardigheden. Alle vaardigheden komen in de lessen aan bod, maar er zijn verschillen tussen de leraren in de frequentie en de diepgang bij het aanreiken van de leerplandoelen in verband met luisteren, kijken, lezen en gespreksvaardigheid. Een aantal leraren evolueren positief in de richting van het aanbieden van geïntegreerde opdrachten onder de vorm van taaltaken.

Het consequente gebruik van de doeltaal in de les spoort de leerlingen aan om Engels te spreken met de leraar. De leerlingen krijgen voldoende spreekkansen. Sommige lesgroepen zijn echter behoorlijk groot in aantal. Toch slagen sommige leraren erin taalactiverende werkvormen met succes toe te passen.

Uitrusting

ICT

Inzet uitrusting

Leermiddelen

De infrastructuur en de uitrusting ondersteunen de realisatie van de leerplandoelen. Projectie- en audiovisuele mogelijkheden zijn in alle lokalen aanwezig. De integratie van ICT verloopt vrij moeizaam. De beschikbaarheid hierover is niet altijd optimaal, maar de vakgroep heeft ook in onvoldoende mate de intentie om ICT systematisch in de lessen te integreren. Een belemmering is dat de verbinding met internet regelmatig problemen ondervindt. Met uitzondering van het vaklokaal oogt de infrastructuur verouderd.

Evaluatiepraktijk

Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De evaluatie gaat over het algemeen voldoende na of de leerlingen alle leerplandoelen bereiken. De examens zijn vrij representatief voor het onderwijsaanbod en voor de lespraktijk. De proefwerken hebben een overzichtelijke layout en een transparante puntenverdeling. Tussen sommige leraren is er een goede samenwerking en een streven naar een gelijkgerichte aanpak van de evaluatie. Over de inhoud en de beoordeling van het dagelijks werk zijn minder afspraken. Hierdoor zijn er behoorlijk wat verschillen. In sommige klasgroepen is de frequentie van de beoordeling van de taalvaardigheden vrij laag. Dit ondermijnt de betrouwbaarheid van de evaluatie. Bovendien resulteert dit in een te beperkt beeld van de beheersingsgraad van de vaardigheden van de leerlingen. De leraren hebben aandacht voor het proces van de taalontwikkeling bij de leerlingen. Dit principe stemt niet overeen met de opgelegde puntenverdeling tussen het dagelijks werk en de examens. Om te beantwoorden aan de puntenverdeling van het evaluatiebeleid van de school (30 % dagelijks werk / 70 % examens) worden de punten van een aantal gespreid geëvalueerde vaardigheden overgeheveld naar het puntentotaal van de examens.

Rond het hanteren van evaluatiecriteria of evaluatiefiches voor de beoordeling van de vaardigheden zijn nog onvoldoende afspraken binnen de vakgroep. Sommige leraren hanteren duidelijke en doelgerichte evaluatiecriteria. De leerlingen zijn op de hoogte van de doelstellingen en criteria. De evaluatie van de vaardigheden is niet voldoende gericht op het ontwikkelings- en groeiproces van de leerlingen. Taken en toetsen worden soms aangewend om het leerproces te ondersteunen op basis van feedback, correctie of zelfevaluatie.

Rapporteringspraktijk

Leerondersteunend

De rapportcommentaren zijn vrij summier. De klassenraden geven een algemene beoordeling. Commentaar over sterke aspecten of werkpunten met betrekking tot leerstofverwerking en beheersingsgraad ontbreekt.

Leerbegeleiding

Preventief
Curatief

Een aantal preventieve maatregelen ondersteunen het leerproces van de leerlingen. De werksfeer is over het algemeen stimulerend. De leraren moedigen de leerlingen aan de doeltaal te gebruiken. Het aanwenden van stappenplannen voor het uitvoeren van de taaltaken kent een positieve ontwikkeling. De leraren bieden schrijfkaders en spreekplannen aan, maar een leer methode waarbij stappen worden gezet om zelfstandig en planmatig talige opdrachten uit te voeren, is nog niet veralgemeend in gebruik.

De leraren nemen hun verantwoordelijkheid op voor het bijwerken van leerlingen. De school heeft de aanpak van de remediëring dit schooljaar bijgestuurd. De verantwoordelijkheid voor het leren en het bijsturen wordt sterk bij de leerlingen gelegd. De klassenraden volgen de effecten van de remediëring globaal op.

De leraren zijn via het leerlingenvolgsysteem goed geïnformeerd over mogelijke leermoeilijkheden van hun leerlingen. Zij passen de nodige ondersteunende maatregelen voor deze leerlingen toe. Voor een aantal leerlingen is het gebruik van de planningsagenda een handig en welkom leerhulpmiddel.

Deskundigheidsbevordering

Beginsituatieanalyse
Overleg
Vorming

De vakgroep brengt haar behoeften aan deskundigheidsbevordering niet voldoende in kaart. De leraren volgen het aanbod aan navormingen wel op en ze pikken in bij een interessant aanbod. Intern wordt de deskundigheid niet voldoende ontwikkeld via collegiaal overleg. Door onder meer een versnippering van de opdrachten blijkt het soms moeilijk te zijn een overlegmoment vast te leggen waarop alle leden van de vakgroep aanwezig kunnen zijn. De verticale inhoudelijke afstemming over de leerjaren en graden heen is beperkt. Ook de horizontale samenwerking is voor verbetering vatbaar.

De scholengemeenschap reikt voor haar scholen overleg en navorming aan. De vakgroep doet een beroep op de pedagogische begeleidingsdiensten indien hieraan een nood wordt bemerkt.

3.1.1.2 Frans in bso derde graad en derde leerjaar van de derde graad (leerplannen D/2012/784/058 en D/2014/7841/018)

Voldoet

Het onderwijsaanbod is voldoende afgestemd op de doelgroep en op de leerplandoelstellingen die een functioneel taalgebruik vooropstellen. De evaluatiepraktijk voldoet.

Onderwijsaanbod

Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

In het onderwijsaanbod ligt de nadruk voldoende op de zelfredzaamheid bij het ontwikkelen van het taalgebruik van de leerlingen. Het programma vertrekt vanuit de noden van de leerlingen en stelt het communicatief taalgebruik centraal. Het gebruik van de Franse taal als communicatiemiddel is gericht op het profiel van de studierichtingen. De vakgroep kiest de leerwerkboeken en inhouden in functie van wat leerlingen met taal kunnen doen in beroepssituaties en maatschappelijk relevante contexten. De vakgroep respecteert het beschrijvend verwerkingsniveau dat het leerplan vooropstelt. Grammatica en spelling worden aangereikt wanneer ze in functie staan van communicatieve situaties.

De taalvaardigheden staan centraal in de onderwijspraktijk, maar de vakgroep heeft nog niet voldoende aandacht voor een doel- en ontwikkelingsgerichte aanpak ervan. De afstemming over het aanreiken van het onderwijsaanbod binnen de leerjaren en over de leerjaren heen is vrij beperkt. Een leerlijn over de leerjaren en graden heen is niet voldoende ontwikkeld. Vooral de luister-, kijk- en leesvaardigheden worden niet voldoende aangebracht en inge oefend binnen een groeimodel. Deze vaardigheden vormen de basis voor de ontwikkeling van de productieve vaardigheden. De drempel naar de spreekvaardigheid is immers gemakkelijker te nemen na voldoende met gesproken en geschreven taal geconfronteerd te worden. De leraren hanteren hiervoor wel in voldoende mate de doeltaal. Het aanreiken van de taal in authentieke situaties, bijvoorbeeld met radio- en tv-fragmenten, tijdschriften, kranten en reclame is veeleer beperkt.

Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	De evaluatiepraktijk sluit voldoende aan bij het onderwijsaanbod en is bijgevolg voldoende afgestemd op de leerplandoelen. De leraren evalueren vooral de taalvaardigheden. De vakgroep heeft echter nood aan een duidelijke en gelijkgerichte visie, zowel organisatorisch als inhoudelijk. De vakgroep gaat uit van een gespreide evaluatie, maar de persoonlijke invulling is divers. Soms is er voldoende aandacht voor een evenwichtige evaluatie van de verschillende vaardigheden. Soms worden nog summatieve schriftelijke toetsen georganiseerd, die bovendien niet voldoende zijn ingeoeft. Het hanteren van evaluatiecriteria is eveneens uiteenlopend. Sommige leraren gebruiken doorzichtige evaluatiefiches. Anderen gebruiken voor de beoordeling niet voldoende duidelijke en transparante beoordelingscriteria. Ook de frequentie van het toetsen is verschillend, waardoor het resultaat niet voldoende betrouwbaar is.
	De evaluatie wordt niet voldoende gehanteerd om het leerproces van de leerlingen bij te sturen of om individuele leermoeilijkheden op te sporen en vervolgens een doelgericht remediëringstraject uit te tekenen. De leerlingen leren tevens onvoldoende te reflecteren op hun eigen en andermans taalgebruik. Sommige leraren reiken wel verbeterersleutels aan.
Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	De vakgroep beschikt over voldoende materiële middelen. De lokalen zijn uitgerust met een leraren-pc, een beamer en de mogelijkheid voor het beluisteren van geluidsfragmenten. De akoestiek van sommige lokalen is niet steeds naar behoren. Mogelijkheden tot ICT-integratie worden niet voldoende benut.
Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	In de lessen heerst over het algemeen een positief leerklimaat. De leerlingen worden gemotiveerd en krijgen de nodige ondersteuning. De leraren zijn tijdens de middagpauze beschikbaar voor inhaallessen. Leerlingen met specifieke moeilijkheden krijgen bijkomende ondersteuning.
	De beginsituatie van de leerlingen wordt te beperkt in kaart gebracht. Er wordt onvoldoende ingespeeld op de verschillen in sommige heterogene klasgroepen. Strategieën die in het leerplan aan de vaardigheden gekoppeld zijn, krijgen weinig aandacht. De leerlingen leren niet voldoende om zich te oriënteren op een opdracht, deze doelgericht voor te bereiden, de uitvoering te realiseren en achteraf erover te reflecteren.
	Binnen de vakgroep zijn weinig afspraken over het hanteren van taalgerichte en taalactiverende werkvormen om de ontwikkeling van de communicatieve vaardigheden te bevorderen. Sommige klasgroepen zijn vrij groot waardoor een communicatieve aanpak wordt belemmerd.
Deskundigheidsbevordering <i>Overleg</i> <i>Vorming</i>	De samenwerking en de afstemming binnen de vakgroep zijn voor verbetering vatbaar. Vooral rond de evaluatiepraktijk is het nastreven van meer gelijkgerichtheid aangewezen. Binnen de vakgroep is voldoende deskundigheid aanwezig om te komen tot een uitwisseling over onder meer communicatief onderwijs, activerende werkvormen en het aanreiken van eenvoudige taaltaken.

3.1.1.3 Geschiedenis in tso tweede graad (leerplan D/1999/0279/027)

Voldoet niet

Niet alle leerplandoelstellingen komen voldoende of op het vereiste beheersingsniveau aan bod in de studie van de historische samenlevingen. De evaluatie is onvoldoende op de leerplandoelstellingen afgestemd. Er zijn vooral tekorten op het niveau van historisch inzicht en historische vaardigheden.

Onderwijsaanbod	Als inleiding maken de leerlingen in elk leerjaar kennis met het historisch referentiekader. De integratie van het referentiekader in de studie van de historische samenlevingen gebeurt vooral via het situeren van historische inhouden in tijd, ruimte en socialiteit. De integratie is onvoldoende gericht op inzicht in ontwikkelingen, verbanden en wisselwerking binnen de dimensies van tijd, ruimte en socialiteit.
<i>Volledigheid</i>	
<i>Evenwicht</i>	
<i>Beheersingsniveau</i>	
<i>Samenhang</i>	

In de studie van de middeleeuwen en de nieuwe tijd komen de meest kenmerkende feiten en ontwikkelingen uit de verschillende domeinen van de socialiteit voldoende aan bod. Er is ook een link met historische niet-westerse samenlevingen en hun invloed op de westerse samenleving. Diachrone benaderingen, die termijnontwikkelingen schetsen, en synchrone benaderingen, die de wisselwerking tussen de domeinen van de socialiteit duiden, komen onvoldoende uitgesproken aan bod.

In het onderwijsproces ligt de nadruk hoofdzakelijk op het beschrijvende en verklarende niveau van het historisch denken. Inzichtelijke duiding komt voor, maar bijna uitsluitend in het centraal gestuurd historisch verhaal en onderwijsleergesprek. De leerlingen zelf leren de historische feiten onvoldoende duiden in ontwikkelingen, verbanden, wisselwerking tussen socialiteitsdomeinen, kenmerkende probleemstellingen, kritische benadering of actualisering.

Activerende werkvormen met toepassing van de historische vaardigheden komen te weinig voor. Bronnen zijn er vooral om het historisch verhaal te ondersteunen. Met uitzondering van enkele oefeningen verloopt de bronnenverwerking hoofdzakelijk leraargestuurd. De leerlingen krijgen onvoldoende gelegenheid om de historische vaardigheden begeleid of zelfstandig te oefenen. Er zijn geen opdrachten waarin ze bronnen moeten opzoeken, verzamelen en selecteren, bevragen en verwerken. Ze passen de vaardigheden met betrekking tot heuristiek, historische kritiek, historische redenering en rapportering onvoldoende toe. Ervaringsgericht leren komt zelden of nooit voor.

Uitrusting	Het vaklokaal geschiedenis is met voldoende leermiddelen uitgerust.
<i>ICT</i>	Multimedia en dataprojectie worden vooral gebruikt voor de visualisering van het historisch verhaal en de ondersteuning van het onderwijs- en leerproces (projectie van de verwachte notities in het leerwerkboek). ICT of andere informatiebronnen worden zelden of nooit ingezet voor zoek- en verwerkingsopdrachten en toepassingen van de historische methode.
<i>Inzet uitrusting</i>	
<i>Leermiddelen</i>	

Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	De evaluatie is samengesteld uit dagelijks werk en examens. Het dagelijks werk bestaat uit enkele herhalingstoetsen en taken. De opdrachten in de weinige taken zijn beperkt tot inhoudsvragen bij tekst- en beeldbronnen, kaarten of kijk- en luisterfragmenten. De vraagstelling is niet afgestemd op het vereiste beheersingsniveau van de historische vaardigheden; ze mikt vooral op het kopiërende en beschrijvende verwerkingsniveau. Zoek-, verwerkings- en rapporteringsopdrachten met toepassing van de historische methode komen niet voor in de evaluatie.
	De toetsen en de examens zijn onvoldoende geproportioneerd opgebouwd rond kennis, inzicht, vaardigheden en toepassingen. De vraagstelling is bijna uitsluitend kennisgericht. De afstemming op de leerplandoelstellingen voldoet niet. Met het oog op historisch inzicht en besef zijn heel wat vragen onvoldoende relevant of representatief. De vragen met betrekking tot historische vaardigheden zijn net als in de taken onvoldoende afgestemd op het vereiste beheersingsniveau.
	De objectiviteit van de evaluatie voldoet niet omwille van het overheersend gebruik van meerkeuze- en gesloten vragen en het ontbreken van de nodige contextgegevens in de vraagstelling. De meerkeuzevragen laten gokken toe. Uit reflectie van leerlingen op enkele examenkopijen blijkt dat de manier van vraagstelling sommige leerlingen in verwarring brengt. De gemiddelde studieresultaten voor geschiedenis liggen in de meeste klasgroepen enkele procenten onder de algemene gemiddelde studieresultaten.
Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	Het onderwijs- en leerproces verloopt hoofdzakelijk centraal gestuurd. De didactische werkvormen ondersteunen onvoldoende alle onderdelen van het leren leren van de leerlingen. De aandacht gaat bijna uitsluitend naar algemene leerhouding en het cognitief en memoriserend leren. Activerende werkvormen, informatieverwerking en -verwerking en het bijbehorend probleemoplossend leren komen onvoldoende voor. De leerlingen worden vooral reproductie- en kennisgericht voorbereid op de toetsen en de examens. Er is klassikale feedback op de evaluatie en in geval van tegenvallende resultaten wordt voorzien in remediërende acties. Gezien de evaluatie eng kennisgericht is, is de remediëring evenmin gericht op een breed spectrum van leervaardigheden. Voor leerlingen met specifieke leerproblemen sluit de begeleiding aan bij de GOK- en leerlingenbegeleiding op schoolniveau. Het leraargestuurde onderwijs- en leerproces, de invuldidactiek, het tekort aan historische vaardigheden en de gesloten vraagstelling in de toetsen en examens zijn niet bevorderend voor de ontwikkeling van de taalvaardigheid van de leerlingen. Er is wel voldoende aandacht voor het toegankelijk maken van historische begrippen en het vakjargon.

Deskundigheidsbevordering De vakgroepwerking kent weinig diepgang en is niet doeltreffend. Reflectie over leerplangericht werken en het eigen pedagogisch-didactisch handelen, gebeuren alleen oppervlakkig en leiden onvoldoende tot bijsturing. De vakinhoudelijke deskundigheid voldoet, maar wordt vakdidactisch niet leerplangericht geoperationaliseerd. De gevolgde nascholing is onvoldoende afgestemd op de reële noden, namelijk de afstemming van het onderwijsaanbod en de evaluatiepraktijk op de leerplandoelstellingen.

Overleg
Vorming

3.1.1.4 'Administratie en retail' in bso tweede graad in de studierichting Kantoor (leerplan D/2013/7841/003)

Voldoet

Het onderwijsaanbod voldoet. De evaluatiepraktijk is voldoende evenwichtig en volledig.

Onderwijsaanbod 'Administratie en retail' is de pedagogische benaming voor het geheel van vakken die binnen het specifieke gedeelte van de studierichting onder bovenstaand leerplannummer vallen. Onder deze benaming vallen de vakken TV Boekhouding/Toegepaste economie/TV Toegepaste Informatica/TV Verkoop/TV Dactylografie/KV Beeldende vorming/PV Beeldende vorming.

Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

De leerplandoelstellingen worden nagenoeg volledig aangeboden. Ook de uitbreidingsdoelstellingen komen aan bod. Hierdoor verwerven de leerlingen de competenties van zowel een beginnend administratief medewerker als een beginnend retailmedewerker. De vakgroep biedt de verschillende onderdelen van het leerplan voldoende evenwichtig aan, dit ook in overeenstemming met de door het leerplan vooropgestelde verdeling van de lestijden over de verschillende competenties. De leerlingen verwerven zowel kennis, als beroepsgerichte vaardigheden en attitudes. Een aantal beroepsgerichte vaardigheden komt echter onvoldoende op een praktijkgerichte wijze aan bod. Dit is het geval voor de leerplandoelstellingen op het vlak van boekhouden, waarbij de verwerking via een didactisch boekhoudpakket ontbreekt. Ook het verwerken van inkomende en uitgaande post, het gebruiken van interne transportmiddelen, het ontvangen van goederen in een magazijn en het opslaan op de juiste locatie in het winkelmagazijn komen weinig tot niet op een praktijkgerichte wijze aan bod. Op deze wijze realiseert de vakgroep deze leerplandoelstellingen niet op het beheersingsniveau dat het leerplan verwacht. Over het algemeen komt het op een competentiegerichte wijze geïntegreerd aanbieden van kennis, vaardigheden en vakattitudes binnen de leerplanrealisatie voldoende aan bod. Dit gebeurt via een geheel van activerende onderwijsleergesprekken, competentiegerichte toepassingen, opdrachten en projectmatige voorbeelden van intern en extern werkplekleren.

Het werken aan de leerplandoelstellingen door verschillende leraren vormt echter een verregaande uitdaging bij het bewaken van het beheersingsniveau en de verticale samenhang tussen de leerplandoelstellingen. Dit komt voornamelijk tot uiting bij het realiseren van competentie twee 'Als administratief medewerker onder begeleiding ondersteunende boekhoudkundige taken en administratie uitvoeren', waarbij een logische leerlijn met aandacht voor het inbouwen van herhaling en een geleidelijke toename in complexiteit ontbreekt. Bovendien vermindert de opsplitsing van de onderliggende leerplandoelstellingen over verschillende leraren het geïntegreerde karakter van de leerplanrealisatie. Op basis van overleg zorgt de vakgroep er wel voor dat de leerplandoelstellingen in de verschillende vakonderdelen aan bod komen.

De leraren plegen voor de realisatie van een aantal leerplandoelstellingen overleg in het kader van de horizontale samenhang met andere vakken en samenwerking met de betrokken collega's project algemene vakken, Nederlands communicatieve vaardigheden en lichamelijke opvoeding. Deze samenwerking is echter nog weinig gestructureerd en geformaliseerd.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De schoolinfrastructuur en het aanwezige didactisch materiaal laten toe om alle leerplandoelstellingen te bereiken. De nodige ICT-voorzieningen en projectiemogelijkheden zijn aanwezig en de vakgroep zet deze intensief in, waarbij het elektronische oefenplatform leerondersteunend werkt. Door de instabiliteit van het ICT-netwerk kan het elektronisch oefenplatform echter vaak niet optimaal aangewend worden. Het vaklokaal bestaat uit verschillende deelruimtes die multifunctioneel ingezet worden. Zo beschikken de leerlingen elk over een toegewezen laptop en kunnen de mobiele werktafels in verschillende landschapsstijlen aangepast worden. In dit lokaal bevindt zich nog een didactische winkelhoek met inpaktafel en -materiaal, winkelrekken, copier/printer en opbergkasten. De winkelhoek heeft echter onvoldoende uitstraling als winkelruimte. Bovendien is het telkens opnieuw moeten afbreken en opbouwen van de infrastructuur tijdrovend. De leerlingen maken voor de realisatie van de leerplandoelstellingen rond onthaal en telefoneren gebruik van het vaklokaal derde graad. De school kan concrete plannen voor de bouw van goed uitgeruste vaklokalen op de nieuwe campus aantonen.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De evaluatie is vrij volledig en voldoende representatief voor de leerplandoelstellingen. De leraren hanteren een permanente evaluatie met behulp van toetsen, praktische opdrachten en projectmatige voorbeelden van intern en extern werkplekleren. Zowel kennis, vaardigheden als beroepsgerichte attitudes maken deel uit van de evaluatie. De vakgroep bevraagt deze kennis ook voldoende inzichtelijk met aandacht voor transfer naar nieuwe toepassingssituaties. De vraagstelling in de toetsen is voldoende eenduidig te begrijpen en de taal is aangepast aan het niveau van de leerlingen. Er is echter wel onvoldoende gelijkgerichtheid tussen de leraren met betrekking tot de verhouding tussen kennis, vaardigheden en beroepsgerichte attitudes binnen het geheel van de evaluatie. Ook het gewicht van de geëvalueerde leerplandoelstellingen binnen de verschillende competenties is niet bepaald.

Driemaal per schooljaar krijgen de leerlingen een gerichte competentiemeting met aandacht voor integratie tussen de verschillende vakonderdelen. Deze metingen bestaan uit een schriftelijk en een praktisch gedeelte waarin de verhouding tussen beide delen niet bepaald is. Bij analyse van de competentiemetingen blijkt het cognitieve aspect nog te sterk door te wegen, wat in strijd is met de nadruk die het leerplan legt op het verwerven van competenties. De criteria in de evaluatie-instrumenten worden meestal vooraf met de leerlingen besproken en zijn voldoende transparant. De puntenverdeling is niet altijd aanwezig. Ook het hanteren van transparante beoordelingsschalen vormt een werkpunt. De leraren experimenteren met het gebruik van peer- en zelfevaluatie.

De jaarresultaten van de leerlingen zijn overwegend goed en sporen meestal met de resultaten van de andere vakken.

Leerbegeleiding

Preventief

Curatief

De vaak activerende lesaanpak door middel van toepassingen, opdrachten en projecten vormt een basis voor gedifferentieerde coaching en feedback. Hierdoor kan remediëring al voor een deel preventief gebeuren tijdens de lessen. De leraren ondersteunen het leerproces verder preventief met voldoende toetsen en opdrachten. Elk evaluatie-instrument bevat een remediëringskader waarin de leerling zijn remediëringsbehoeften kan aanduiden. Bovendien is er in ruimte voorzien voor de leerling om onduidelijke termen of begrippen te noteren die hij/zij niet begrijpt. Via deze aanpak ondersteunen de leraren de leerlingen voldoende om de verschillende competenties uit het leerplan onder de knie te krijgen.

Na de toetsen en opdrachten is er voldoende aandacht voor feedback, meestal via klassikale bespreking. Indien leerlingen tekorten behalen, kunnen zij ingaan op een remediëringaanbod binnen een vast dagelijks remediëringsuur. Doordat het initiatief sterk vanuit de leerlingen moet komen, heeft de remediëring een soms wat te vrijblijvend karakter. Bij duidelijke en blijvende tekorten kunnen de vakleraren zelf beslissen over bijkomende curatieve remediëring, maar de vakgroep is nog op zoek naar een geschikte aanpak hiervoor. De leraren noteren adequaat het remediëringaanbod en de remediëringsinitiatieven voor de leerlingen in het leerlingvolgsysteem. Aangestuurd door de VOET-werking is er voldoende aandacht voor 'leren leren'. De leraren stimuleren de leerlingen om het eigen leerproces in handen te nemen via verschillende opdrachten en projecten, waarbij er vaak veel ruimte en aandacht is voor zelfwerkzaamheid. In een aantal opdrachten en projecten stimuleren de leraren ook tot zelfreflectie en/of peerevaluatie. In het geheel van de lesaanpak is er beginnende aandacht voor het leren structureren.

Professionalisering De leraren leveren inspanningen om de eigen deskundigheid te ontwikkelen en volgen nascholingen in het kader van het vernieuwde leerplan. De vakgroep heeft een aantal formele en tal van informele overlegmomenten waarop ze de planning en de realisatie van het leerplan diepgaand bespreken, materiaal uitwisselen en soms ook samen ontwikkelen. Door het spreiden van de leerplanrealisatie over verschillende leraren en een gebrek aan continuïteit binnen de lesopdrachten is er een duidelijke behoefte aan een voortdurend verticaal en horizontaal overleg. Mede in het kader van de bovenvermelde uitdagingen om de leerplanrealisatie en evaluatie verder uit te werken, is er dan ook een concrete vraag vanuit de vakgroep naar vast ingeroosterde overlegmomenten. De vakgroep doet een beroep op de pedagogische begeleider en heeft meer dan voldoende professionaliteit en engagement om de in dit verslag genoemde uitdagingen aan te gaan.

3.1.1.5 Project algemene vakken (PAV) in bso derde graad (leerplan D/2012/7841/026)

Voldoet niet

Niet alle doelstellingendomeinen komen voldoende of op het vereiste beheersingsniveau aan bod. De evaluatiepraktijk is onvoldoende op de leerplandoelstellingen afgestemd.

Onderwijsaanbod <i>Volledigheid</i> <i>Evenwicht</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Samenhang</i>	De keuze en de uitwerking van de thema's zijn onvoldoende op het bereik van alle onderdelen van de doelstellingendomeinen afgestemd. Er zijn vooral hiaten in het aanbod van de doelstellingen 'maatschappelijke participatie', meer bepaald voor wat betreft de eindtermen 'maatschappelijk en ethisch bewustzijn, weerbaarheid en verantwoordelijkheid' en 'wetenschappelijke vaardigheid'. De meeste thema's houden verband met actualiteit, tijd- en ruimtewustzijn en algemeen maatschappijbewustzijn. Ze zijn hoofdzakelijk gericht op algemene vorming; er zijn onvoldoende leerinhouden en opdrachten die de maatschappelijke weerbaarheid van de leerlingen in functionele contexten of probleemstellingen ontwikkelen. De vakgroep heeft deze hiaten in een recente reflectie ook vastgesteld en is begonnen aan een bijsturing. Het is te vroeg om die te kunnen beoordelen.
---	--

Conform het leerplan zijn verschillende taalvaardigheden geïntegreerd in de frequente toepassingen van informatieverwerving en -verwerking. Begrijpend lezen, kijk- en luistervaardigheden en spreekvaardigheden komen frequent aan bod, maar niet altijd op het vereiste beheersingsniveau. De opdrachten bij de bronnen zijn veelal gericht op cognitieve en beschrijvende verwerking en in veel mindere mate op inzichtelijke en beoordelende verwerking. Er is ook weinig variatie in het aanbod van tekstsoorten. De leerlingen leren te weinig werken met authentieke informatiebronnen, documenten of formulieren en vanuit functionele probleemstellingen. Met uitzondering van enkele losse opdrachten zijn er weinig doelgerichte taken gericht op de schrijfvaardigheid van de leerlingen. Luister- en spreekvaardigheid in interactie komt eveneens weinig uitgesproken aan bod. In de recente bijsturingsacties zijn dergelijke opdrachten doelgerichter geïntegreerd.

Het aanbod van functionele rekenvaardigheden vertoont geen duidelijke leerlijn. Oefeningen en toepassingen zijn veeleer fragmentarisch opgenomen in de thema's. Verschillende oefeningen missen de nodige functionele context of beantwoorden niet aan het vereiste beheersingsniveau.

Zelfstandig werk of groepswerk met toepassing van informatieverwerving en -verwerking komen frequent voor. Daarbij leren de leerlingen gebruikmaken van stappenplannen en strategieën die hun organisatiebekwaamheid bevorderen: het gebruik van instructiekaarten, het OVUR-principe (oriënteren, voorbereiden, uitvoeren, reflecteren). De leerlingen worden daarbij echter niet altijd voldoende georiënteerd naar het vereiste niveau van zelfstandigheid van uitvoering.

Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	De materiële uitrusting voor PAV voldoet. In elk leslokaal zijn multimedia en dataprojectie aanwezig, waarmee het onderwijs- en leerproces visueel ondersteund worden. Er zijn voldoende computers voor de leerlingen. De leerlingen kunnen gebruikmaken van naslagwerken en ondersteunende leermiddelen, met uitzondering van authentieke informatiebronnen en documenten. De organisatie van PAV in meerdere leslokalen voor sommige klasgroepen belemmert weliswaar het permanent gebruik van dergelijke leermiddelen (naslagwerken, kaartmateriaal en authentieke documenten).
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	De evaluatie is een samenstelling van frequente taken of opdrachten en doe-toetsen. Daarin is de link met de leerplandoelstellingen weinig concreet uitgewerkt. De gespreide evaluatieopdrachten vertonen onvoldoende samenhang om het bereik van de verschillende doelstellingendomeinen voor elke leerling objectief en procesmatig te kunnen bepalen en opvolgen. Gezien het onderwijsaanbod hiaten bevat, is ook de evaluatie onvolledig. Het bereik van de leerplandoelstellingen met betrekking tot 'maatschappelijk en ethisch bewustzijn, weerbaarheid en verantwoordelijkheid' en 'wetenschappelijke vaardigheid' wordt onvoldoende geëvalueerd.

Oefeningen begrijpend lezen en informatieverwerving en -verwerking, kijk-, luister- en presentatieopdrachten zijn de belangrijkste onderdelen van de evaluatie. Ze sluiten logisch bij het onderwijsproces aan. De vraagstelling en het beoogde beheersingsniveau zijn echter onvoldoende op de leerplandoelstellingen afgestemd. Te veel vragen zijn gericht op cognitieve weergave van feiten en verklaringen, weinig functionele rekenvaardigheden, situeren en benoemen op kaart, ... In het teken van de maatschappelijke weerbaarheid van de leerlingen peilt de evaluatie onvoldoende naar vaardigheden en toepassingen in functionele probleemstellende contexten.

In de bijsturingsacties zijn de beoordelingscriteria bij opdrachten zelfstandig werk of groepswerk meer uitgesproken op de leerplandoelstellingen afgestemd. Vormen van peer- en zelfevaluatie komen daarin ook geregeld voor.

De meeste leerlingen scoren voldoende voor PAV. Gezien de evaluatie onvoldoende valide is, zijn de studieresultaten geen objectieve en transparante weergave van de mate waarin de leerlingen de leerplandoelstellingen beheersen.

Leerbegeleiding

Preventief

Curatief

Het klasmanagement is gericht op een ordelijk onderwijs- en leerproces. Het draagt bij tot motivatie en een positieve leerhouding bij de leerlingen. De beschikbare leermiddelen worden frequent ingezet. Ze ondersteunen het leren van de leerlingen. Het gebruik van interactieve werkvormen laat toe de leerlingen individueel te begeleiden.

Met het oog op leren leren en organisatiebekwaamheid leren de leerlingen gebruikmaken van stappenplannen en leerstrategieën. Bij de uitvoering van taken handelen ze weliswaar nog heel stapsgewijs leraargestuurd, waardoor ze onvoldoende zelfstandig probleemoplossend leren werken. De toepassing van zelf- en peerevaluatie in enkele opdrachten brengt de leerlingen wel tot reflectie over hun leerprestaties en -proces.

De leerlingen krijgen voldoende feedback op hun leerprestaties. De leraren stellen zich beschikbaar op om vastgestelde leerproblemen te remediëren.

Onderwijsorganisatie

Organisatie curriculum

Met uitzondering van het aanbod van aanvullende lessen ter compensatie van lesuitval door stage, is de organisatie van PAV weinig ondersteunend voor de kwaliteit van de leerplanrealisatie. De opdrachtenverdeling is versnipperd en vertoont onvoldoende stabiliteit. De planning in de uurroosters en de leslokalen is eveneens versnipperd.

Deskundigheidsbevordering

Overleg

Vorming

De versnippering en vele opdrachtenwissels voor PAV bieden weinig houvast en perspectief voor samenwerking en samenhang in de vakgroep. Pas vanaf dit schooljaar vertoont de vakgroepwerking meer diepgang. De PAV-leraren hebben gereflecteerd over de afstemming van het onderwijsaanbod en de evaluatiepraktijk op de leerplandoelstellingen. Ze hebben daarbij enkele belangrijke pijnpunten gedetecteerd en zijn gestart met bijsturingsacties.

In de vakgroep zijn voldoende motivatie en engagement aanwezig om de tekorten in de leerplanrealisatie aan te pakken. De betrokken leraren zijn daarbij nog op zoek naar de gepaste professionalisering en ondersteuning. Tot vorig schooljaar waren deze onvoldoende afgestemd op de reële noden.

3.1.1.6 Vakoverschrijdende eindtermen (VOET)

Voldoet

De school streeft in voldoende mate met een eigen planning de vakoverschrijdende eindtermen bij haar leerlingen na.

Beleid De visie en planning voldoen. De school werkt voor het planmatig nastreven van de VOET samen met de andere scholen van de scholengemeenschap. De **Doelgerichtheid** VOET-werking is verbonden aan de pijlers van het pedagogisch project. Het doel is dat de VOET mee bijdragen tot de ontwikkeling van de talenten, de sociale en relationele vaardigheden, de maatschappelijke betrokkenheid en de christelijk geïnspireerde zingeving van de leerlingen.

Het nastreven van de VOET verloopt volgens een stappenplan, dat in overleg met de directieleden door een werkgroep op het niveau van de scholengemeenschap opgesteld, aangestuurd en opgevolgd wordt. Het plan bevat algemene accenten en jaarlijkse prioriteiten. Zo zijn bepaalde contexten prioritair na te streven in de middenschool en andere in de bovenbouwscholen. In de school zelf is er tot nu toe een traject afgelegd met achtereenvolgens accenten op leren leren (verbonden aan de leerbegeleiding en de GOK-werking), koppeling van VOET aan interne en extramurale schoolactiviteiten en sinds kort koppeling van VOET aan vakgebonden doelstellingen en activiteiten ('VOET vanuit de vakken').

Voor elk onderdeel van de VOET-werking (leren leren, VOET op schoolniveau en VOET vanuit de vakken) verloopt de aansturing doelgericht en gecoördineerd. De werkgroep en de VOET-coördinator informeren en communiceren geregeld om de VOET-werking en het draagvlak daarrond levendig te houden. De acties worden jaarlijks gescreend en waar nodig bijgestuurd. Zo is de werkgroep er zich van bewust dat 'VOET vanuit de vakken' niet volledig op punt staat en meer diepgang moet krijgen.

Ondersteuning In de scholengemeenschap en op schoolniveau is er een vrij adequate organisatiestructuur die de VOET-werking aanstuurt, coördineert en opvolgt. De werkgroep van de scholengemeenschap zet in overleg met de directieleden de krijtlijnen uit, bepaalt de prioriteiten en de daaraan verbonden jaaractiepunten. Op schoolniveau is er een VOET-coördinator die samen met een werkgroep verantwoordelijk is voor de realisatie en de opvolging van de actiepunten. De werking krijgt ondersteuning van de pedagogische begeleiding. De betrokken verantwoordelijken hebben gerichte nascholing gevolgd.

Voor de realisatie van de actiepunten ontwikkelen de werkgroep en de coördinator ondersteunende documenten en instrumenten. Ze communiceren frequent over de inhoudelijke en organisatorische verwachtingen en koppelen geregeld terug over de stand van zaken en de screening van de VOET-werking.

Er is in de school een ruime voedingsbodem voor activiteiten kaderend in ervaringsgericht leren en brede vorming. In de aanvraagformulieren ('kijkwijzer') wordt verwacht dat de verantwoordelijken de pedagogische meerwaarde en de eventuele link met de VOET vermelden. De school treedt stimulerend en faciliterend op en zorgt voor de nodige communicatie. Een goede schoolorganisatie staat garant voor het vlot verloop van de meeste activiteiten en projecten.

Doeltreffendheid In de werkgroepen van de scholengemeenschap en van de school is er een jaarlijkse screening van de werking om positieve punten, hiaten en werkpunten in kaart te brengen en op te volgen. Zo heeft de school een vrij volledig beeld van het bereik van de VOET op het vlak van leren leren en voor de andere stam- en contexteindtermen via de screening van de vermelde VOET in de kijkwijzers (naar aanleiding van schoolactiviteiten) en in de overzichten 'VOET vanuit de vakken'. De vastgestelde hiaten worden meestal bijgestuurd met aanvullende acties op schoolniveau.

De school probeert een kwalitatief beeld te krijgen van het bereik van de VOET, door aan elke activiteit een zelfevaluatie te koppelen. De zelfevaluatieformulieren zijn niet beperkt tot feedback over organisatorische elementen. Ze zetten de betrokken verantwoordelijken er ook toe aan te reflecteren over het bereik van de initiële pedagogische doelen van de activiteit. De leerlingen zijn minder concreet betrokken bij de reflectie over de doeltreffendheid, maar worden wel geregeld op een informele manier geraadpleegd voor feedback op georganiseerde activiteiten.

De doeltreffendheid van de integratie van VOET in de vakken is nog onvoldoende in kaart gebracht. De overzichten geven vooral een kwantitatief beeld van het aanbod en zijn voor sommige vakken niet volledig. De geplande gesprekken met de vakgroepen moeten meer informatie opleveren over de diepgang van de VOET-integratie op vakniveau.

Ontwikkeling De samenwerking tussen de school en de scholengemeenschap en de verhuis van de scholen naar een gemeenschappelijke nieuwe campus bieden perspectieven voor een blijvende dynamiek in de VOET-werking. Het overleg in de werkgroep, de ondersteuning van de pedagogische begeleiding en gerichte professionalisering houden de deskundigheid van de betrokken verantwoordelijken op niveau. Het jaarlijks geactualiseerd stappenplan bepaalt duidelijk de verdere ontwikkeling van de VOET-werking. Zo heeft de school concrete plannen voor optimalisering van 'de VOET vanuit de vakken' (koppeling van VOET aan leerplandoelstellingen en vakgebonden activiteiten).

Uitvoering Socioculturele samenleving	De meerderheid van de eindtermen wordt bij de meeste leerlingen nagestreefd, maar de actieve betrokkenheid van de leerlingen bij de eindtermen is niet altijd duidelijk. De school streeft deze eindtermen na vanuit een aantal specifieke projecten, één- of meerdaagse studiereizen en leerinhouden in overwegend algemene vakken. Deze activiteiten tonen vooral voorbeelden aan van verschillen tussen mensen en levensopvattingen, solidariteit, conflicten, onverdraagzaamheid, racisme en xenofobie, kunst, cultureel en historisch erfgoed. De mate waarin de leerlingen daarbij aangezet worden om actief om te gaan met kunst, cultuur en cultuurverschillen is niet altijd duidelijk. Hetzelfde geldt voor het kunnen illustreren van wederzijdse beïnvloeding van kunst, cultuur en techniek, politiek, economie, wetenschappen en levensbeschouwing.
Lichamelijke gezondheid en veiligheid	Vrijwel alle eindtermen worden bij alle leerlingen met voldoende diepgang nagestreefd. Heel veel activiteiten en projecten op schoolniveau en leerinhouden in vooral het specifiek gedeelte, maar ook in de basisvorming zijn inhoudelijk verwant met deze VOET. Ze bestrijken alle onderdelen van deze context: lichamelijke gezondheid (hygiëne, lichaamsbeweging, ergonomie, gezonde voeding, gezondheidsrisico's), veiligheid en gezondheid op school en in de omgeving, verkeersveiligheid. Uit de inhoud en de aard van de activiteiten blijkt dat de leerlingen voldoende actief betrokken zijn. De activiteiten sensibiliseren de leerlingen voor gezond en veilig leven en handelen.

3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?

De instelling levert inspanningen om een degelijk beleid op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne (BVH) te voeren. Voor de beheersing van de risico's valt ze terug op de door de preventieadviseur ingewonnen informatie en de informatie verstrekt door de interne en externe diensten. De school brengt de tekorten op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne in kaart, maar de systematische opvolging is voor verbetering vatbaar. Uit controles en adviezen van deskundigen blijkt dat de instelling op het vlak van bewoonbaarheid en veiligheid een aantal tekorten moet beheersen of wegwerken. Ook zijn maatregelen nodig om het comfort van de leer- en leefomgeving te verhogen. De school zal echter de campus verlaten in het voorjaar van 2017 en een nieuwe campus in gebruik nemen, samen met de andere scholen van de Scholengemeenschap Spectrumcollege. Het welzijnsbeleid is in afwachting hiervan gericht op het opvolgen van de essentiële aspecten van veiligheid en leefbaarheid.

Sinds september 2014 is er op de school een nieuwe preventieadviseur. Hij is in bezit van het getuigschrift preventieadviseur niveau 3. Voor de ondersteuning van het veiligheidsbeleid kan de preventieadviseur een beroep doen op de technisch adviseur-coördinator, op het comité voor preventie en bescherming op het werk, op een werkgroep veiligheid en op een overkoepelend preventieadviseur op het niveau van de scholengemeenschap. Het globaal preventieplan en het jaarlijks actieplan zijn gestructureerd opgebouwd op basis van eigen vaststellingen en de bevindingen van de externe deskundigen. De (financiële) middelen, methoden, opdrachten en verantwoordelijkheden om de doelstellingen te bereiken zijn nog onvoldoende concreet beschreven. Vooral het jaaractieplan is onvoldoende geconcretiseerd. Algemene maatregelen voor het personeel staan in de onthaalbrochure.

De school verzamelt op een behoorlijke wijze gegevens om de bewoonbaarheid, veiligheid en gezondheid te evalueren en bij te sturen. De aandacht voor een systematische risicobeheersing is de voorbije jaren toegenomen, maar een aantal aspecten zijn voor verbetering vatbaar. Uit de verslagen van de periodieke controles van de interne en externe controlediensten blijkt dat er meerdere tekorten werden opgemerkt. Het betreft onder meer de inbreuken uit de verslagen van de elektrische installaties en de opmerkingen uit de brandpreventieverslagen, die slechts gedeeltelijk zijn weggewerkt. De school beschikt over een preventief onderhoudsprogramma voor de gebouwen en de uitrusting. Het aankoop- en indienststellingsbeleid zijn uitgeschreven in een procedure. De school voert de controles uit van toestellen, installaties en arbeidsmiddelen die vallen onder de controle van een bevoegde dienst. De periodieke controle van ladders, stellingen en noodverlichting gebeurt systematisch.

De gebouwen en lokalen voldoen gedeeltelijk aan de bewoonbaarheids-, veiligheids- en hygiëne-eisen. Het domein, de gebouwen en de lokalen worden goed onderhouden, maar enkele gebouwen en lokalen geven een verouderde en afgeleefde indruk. Er is onvoldoende overdekte speelplaats beschikbaar. Er is geen asbestbeheersplan. De voedselkring, de hygiëne en de netheid in de keukens wordt bewaakt. In een keukenlokaal ontbreekt een dampafzuiging. De inventaris van de producten met gevaarlijke eigenschappen is aanwezig en wordt opgevolgd. De school organiseert jaarlijks minstens één evacuatieoefening en maakt hiervan een evaluatie. Uit het meest recente verslag blijkt dat een verdere sensibilisering rond de evacuatie-richtlijnen noodzakelijk is. De school houdt een register met de interventies van de eerste hulp bij en de preventieadviseur volgt de tussenkomsten op. De verzorgingsruimte voldoet en bevat de noodzakelijke uitrusting.

De school krijgt een gunstig advies voor de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne. Omwille van de systematiek waarmee ze tekorten en gebreken opspoorde en wegwerkte en de aandacht voor proactieve acties, vertrouwt de onderwijsinspectie op het beleidsvoerend vermogen van de school om de resterende gebreken weg te werken.

3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarde	
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (codex so, art. 15, §1, 5°)	ja
Neemt de school de reglementering betreffende verlofregeling en aanwending van de schooltijd in acht? (codex so, art. 15, §1, 7°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding dat minstens de verplichte bepalingen vermeldt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 39 en 40)	ja

3.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (codex so, art. 112 en 123/10)	ja
• de basisprincipes van het schoolbeleid met betrekking tot een aantal leerlinggebonden materies	ja
• de lesspreiding en de vakantie- en verlofregeling voor leerlingen	ja
• de krachtlijnen inzake extra-murosactiviteiten, leerlingenstages, werkplekleren en school- of centrumvervangende onderwijsprogramma's	ja
• de samenwerking met andere onderwijsinstellingen, vormingsinstellingen of organisaties voor zover rechtstreekse impact op leerlingen	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis	ja
• de bijdrageregeling, afwijkingen en contactpersoon terzake	ja
• de inspraakmogelijkheden voor de betrokken personen in de school of centrum	ja
• de voorwaarden waaronder de betrokken leerling en de betrokken personen inzage kunnen uitoefenen in of een toelichting kunnen vragen bij of een kopie kunnen bekomen van de leerlingengegevens, waaronder de evaluatie-gegevens	ja
• de organisatie van de leerlingenevaluatie	ja
• de lokale leefregels	ja
• de eventuele beroepsmogelijkheden voor de betrokken personen ten aanzien van betwiste beslissingen buiten beslissingen in verband met definitieve uitsluiting of leerlingenevaluatie	ja
• de basisprincipes van het schoolbeleid met betrekking tot reclame en sponsoring	ja
• engagementsverklaring waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen	ja
• bepalingen over overdraging bij schoolverandering van leerlingengegevens naar de nieuwe school	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (codex so, art. 110/1 tot 110/10)	ja
Informeert de school ouders en leerlingen en personeel over het centrum voor leerlingenbegeleiding waarmee ze samenwerkt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 33)	ja
Respecteert de voorziene verhaalmogelijkheid de reglementair voorgeschreven procedure? (codex so, art. 115/6)	ja
Respecteert de school voor secundair onderwijs de reglementaire bepalingen met betrekking tot oriëntering en evaluatie van leerlingen? (codex so, art. 115/6, §1, 256, §1, 1° en BVR van 19-7-2002)	ja
Respecteert de school het minimumlessenrooster? (codex so, art. 148-157 en BVR van 19-7-2002)	ja

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Leerbegeleiding

Doelgerichtheid Een aantal inputfactoren zetten het Sinte-Lutgart voor een uitdaging om de leerlingenbegeleiding met inbegrip van de leerbegeleiding vorm en inhoud te geven. Een groot aantal leerlingen komen uit gezinnen waarin het Nederlands niet de thuistaal is (bso: 34 % en tso: 22 %). Bovendien heeft een derde van de instromende leerlingen een schoolse achterstand opgelopen.

Het schoolteam heeft een heldere visie op leerbegeleiding. Het zet sterk in op een zorgcontinuüm dat vertrekt vanuit een brede basiszorg voor alle leerlingen. Inspiratie voor deze visie vindt de school in het eigen opvoedingsproject en in het M-decreet, waaruit ze de principes van handelingsgericht werken overneemt. Het schoolteam verbindt de leerbegeleiding met het beleid rond socio-emotionele begeleiding, leer- en ontwikkelingsstoornissen (LOS) en gelijke onderwijskansen (GOK).

Voor jongeren met specifieke onderwijsbehoeften voorziet de school in verhoogde zorg of uitbreiding van zorg, en indien nodig in een individueel aangepast traject.

De school tracht haar visie te concretiseren volgens het drielijnenmodel met de klastitularissen en vakleraren als spilfiguren op de eerste lijn. De cel leerlingenbegeleiding die samenwerkt met het CLB vervult de tweedelijnsfunctie. In de derde lijn werkt de school samen met verschillende externe partners.

Er is een duidelijk beleid met vaste afspraken rond leren leren. Algemene aandachtspunten zijn leer- en studievaardigheden, studiemethode en leermotivatie. De school zet deze aandachtspunten voldoende om in een aantal concrete en doelgerichte initiatieven.

Ondersteuning De school heeft een cel leerlingenbegeleiding die begeleidingsinitiatieven ontwikkelt, begeleidt en coördineert. Deze overlegt wekelijks met de directie en heeft inspraak op schoolniveau. Haar doel is de leraren en opvoeders te ondersteunen in hun begeleiding van leerlingen.

Er is een grote aandacht voor brede zorg op school, wat tot uiting komt in de nauwe contacten met ouders, de veelvuldig ingerichte klassenraden en de nauwgezette opvolging van leerlingen. Alle personeelsleden hebben een duidelijke verantwoordelijkheid en worden ingeschakeld bij dit beleid. Daarbij hanteert de school de principes van de ABC-methode (autonomie-betrokkenheid – competentie). De school verwacht van de individuele leraren dat ze hun remediëringstaak opnemen. Daarnaast organiseert ze vaste momenten studie- en leerbegeleiding, dit zowel over de middag of tijdens een dagelijks vast remediëringmoment na de reguliere lesuren.

Voor uitgebreide zorg ondersteunt de begeleidingscel de leerlingen en is er doorverwijzing naar en samenwerking met het CLB. Het CLB is op vaste tijden of op vraag aanwezig op de school.

Voor die zorgleerlingen worden individuele handelingsplannen opgesteld, waarin afspraken tussen leerlingen en ook leraren zijn opgenomen.

Doeltreffendheid

De school evalueert verschillende initiatieven via de PDCA-methodiek op schoolniveau. Ze kan de effecten van haar leerbegeleiding en initiatieven via metingen en bevragingen efficiënt in kaart brengen en bijsturen.

De effectmeting van de talrijke initiatieven op klasniveau is nog niet algemeen, waardoor de cel leerbegeleiding geen direct zicht heeft op de toegevoegde waarde hiervan. De vakgroepen nemen 'leren leren' mee binnen hun werking, meestal geconcretiseerd in studie- en leertips.

In het kader van het nieuwe denken vanuit het M-decreet is handelingsgericht werken geïntegreerd binnen alle aspecten van het zorgbeleid en alle fases van zorg.

De preventieve leerbegeleiding gebeurt door de vakleraar en de klasleraar. Die concretiseren ze door het bewaken van 'goede basisdidactiek', hanteren van differentiatievormen, gespreide evaluatie, opstellen en delen van didactisch materiaal en evaluaties. De kwaliteitsbewaking hiervan is overgelaten aan de vakgroepen en gebeurt niet overal op een doeltreffende manier. Daarnaast stimuleert de school de leerlingen tot reflectie door het gericht gebruik van zelfevaluatiebundels na het eerste rapport.

De remediëringaanpak komt in eerste instantie tot stand vanuit een remediëringaanbod vanuit de vakken. Doordat het initiatief sterk vanuit de leerlingen moet komen, heeft de remediëring een soms wat te vrijblijvend karakter. Bij duidelijke en blijvende tekorten kan de klassenraad beslissen over bijkomende curatieve remediëring. Deze remediëringinitiatieven blijven echter nog leraargebonden, met verschillen qua diepgang en impact.

De leraren inventariseren hun remediëring via het elektronische leerlingenvolgsysteem. Door het gebruik van verschillende losstaande registratieplatformen ontstaan er echter beperkingen op het gebied van efficiëntie. Zo hanteert de school afzonderlijke platformen voor evaluatie, attitudemeting en remediëring. Bovendien gebruikt de school nog een bijkomende applicatie om het klasgebeuren te registreren waarbinnen een rechtstreekse communicatie tussen de leerling, ouders en de klasleraar mogelijk is. De school is zich hiervan bewust en hanteert reeds een stappenplan om het remediëringbeleid gericht te koppelen aan de evaluatiepraktijk.

Voor de begeleidende klassenraden vormen het forum waar de doeltreffendheid van de leerbegeleiding aan de orde is. Tevens punten deze stelselmatig de feedback van de leraren af met hun geregistreerde evaluatie. De klassenraad hanteert tussentijdse adviezen. Wanneer de leerlingen dit advies negeren, wordt een duidelijk engagement van deze leerling verwacht via

een individueel begeleidingstraject.

Het talenbeleid is gegroeid uit en sterk verbonden met de werking rond gelijke onderwijskansen (GOK). De school wil vooral de lees- en schrijfvaardigheid van de leerlingen bevorderen. Ze brengt met een screening de talige noden van de leerlingen die instromen in de tweede graad in kaart. Voor de leerlingen van de tweede graad bso organiseert de school een bijkomend lesuur Nederlands om specifiek aan de ontwikkeling van de taalvaardigheid te werken. De beleidsgroep talenbeleid heeft initiatieven genomen om de leraren te informeren en te sensibiliseren over werkvormen die een talenbeleid ondersteunen. De leraren besteden tijdens de lessen aandacht aan het verwerven van schooltaal en vaktaal. De school heeft de kwaliteit van de uitvoering van het talenbeleid nog niet geëvalueerd.

Ontwikkeling De school heeft veel aandacht voor het ontwikkelen en bijsturen van haar beleid rond leerbegeleiding. Uit het gesprek over het verder uitbouwen van de leerbegeleiding is gebleken dat ze een uitgetekend pad heeft met concrete actiepunten. Zo wil ze onder meer inzetten op een gerichte koppeling tussen de leerbegeleiding en de evaluatiepraktijk. Dit wil ze concretiseren door een dwarsverbinding te creëren tussen het leerlingvolgsysteem en het rapporteringssysteem. Daarnaast zet de school in op het optimaliseren van de communicatie met de ouders. Dit door enerzijds de registratie van het rapportstelsel toegankelijk te maken voor de ouders en anderzijds door de persoonlijke overhandiging van het rapport. De school wijzigde onlangs de functie van de leerlingenagenda van een registratie- naar een planningsinstrument.

4.2 Evaluatiepraktijk

Doelgerichtheid De uitgangspunten en de organisatie van de evaluatie- en rapporteringspraktijk zijn uitgeschreven in een visietekst. De evaluatie moet een beeld geven van het bereik van de leerplandoelstellingen voor elke leerling als onderbouwing voor de studiebekrachtiging en de loopbaanoriëntering. Daarnaast zijn de studieresultaten per vak richtinggevend voor de organisatie van remediërende acties. De beoordeling van algemene schoolattitudes verloopt volgens afspraken op schoolniveau. Ze staat los van de evaluatie van de leerplandoelstellingen en wordt apart gerapporteerd.

De aansturing focust vooral op de inhoud en de uitvoering van het evaluatiesysteem en de aansluitende rapporteringspraktijk. Er is differentiatie tussen bso en tso. In het tso zijn er dagelijks werk en examens, waarin de examens het grootste gewicht in de eindbeoordeling hebben (70 %). Zo wil de school de leerlingen leren studeren als voorbereiding op het hoger onderwijs. Dit systeem is echter niet volledig verenigbaar met ontwikkelingen naar meer vaardigheids- en competentiegerichte doelstellingen in sommige vakken. De school komt daar enigszins aan tegemoet door in enkele vakken gespreide evaluatie toe te passen. Dit gebeurt echter niet consequent voor alle vakken of vakonderdelen waarin vaardigheden en competenties centraal staan.

De gespreide of permanente evaluatie in het bso biedt voldoende mogelijkheden om aan te sluiten bij het geïntegreerd, vaardigheids- en competentiegericht karakter van de doelstellingen in de meeste vakken. De organisatie van evaluatiedagen op het einde van elk trimester is dan weer veeleer ingegeven door praktische dan wel door doelgerichte inhoudelijke overwegingen.

Voor de inhoudelijke invulling van de evaluatie, de afstemming op de leerplandoelstellingen en het bepalen van beoordelingscriteria zijn er op schoolniveau weinig expliciete operationele richtlijnen. De school legt de verantwoordelijkheid daarvoor bij de vakgroepen of de leraren. Zij stuurt aan op vakgebonden samenhang, maar formuleert verder weinig concrete verwachtingen voor aanpak en responsabilisering. Een uitzondering daarop zijn enkele aansturende acties voor de concretisering van het specifiek gedeelte in sommige studierichtingen naar aanleiding van nieuwe leerplannen.

De inhoudelijke aanpak van de geïntegreerde proef wordt binnen de betrokken studierichtingen uitgetekend. De school waakt er voldoende over dat de reglementaire richtlijnen met betrekking tot het geïntegreerd karakter, de proces- en productevaluatie en de inbreng van externe jury nageleefd worden. In het tso leidt het uitgangspunt dat zo veel mogelijk vakken van de basisvorming en het specifiek gedeelte betrokken moeten zijn, tot minder doelgerichte deelopdrachten binnen de geïntegreerde proef. De regelgeving stelt in dit verband dat vakken van het specifiek gedeelte onderdeel moeten zijn van de geïntegreerde proef, vakken van de basisvorming niet noodzakelijk.

In het kader van de leerbegeleiding stuurt de school de remediërende rol van de evaluatiepraktijk structureel aan met afspraken en richtlijnen over remediërende acties aansluitend bij tegenvallende studieresultaten en de registratie daarvan (zie rubriek 'Leerbegeleiding').

De school stemt haar deliberatiepraktijk af op de betrokken pedagogische richtlijnen van de koepel. Ze streeft naar een prospectieve en oriënterende deliberatie. Met het oog op gelijkgerichtheid heeft een werkgroep enkele jaren geleden een procedure met bijbehorende criteria uitgewerkt. Deze worden genuanceerd toegepast met inbreng van alle relevante beoordelingselementen. De deliberatieprocedure, de mogelijke eindbeslissingen en bijbehorende adviezen en de mogelijkheid tot betwisting van een eindbeslissing, zoals beschreven in het schoolreglement, stemmen met de regelgeving overeen.

Ondersteuning Verschillende schooldocumenten geven informatie over de uitgangspunten en de inhoud van het evaluatie- en rapporteringssysteem en de deliberatiepraktijk. Daarnaast zijn er duidelijke richtlijnen voor de uitvoering ervan en de praktische organisatie. De informatie en richtlijnen zijn voldoende gedifferentieerd naargelang van de betrokkenen (personeel, leerlingen, ouders).

Voor de inhoudelijke invulling van de evaluatie en de afstemming op de leerplandoelstellingen is er niet in alle vakgroepen voldoende ondersteuning. Sommige vakgroepen doen een beroep op de pedagogische begeleidingsdienst of halen informatie en ideeën uit schooloverstijgend overleg en nascholing. Dit gebeurt veelal naar aanleiding van nieuwe leerplannen. In andere vakken is er minder gerichte ondersteuning en blijft deze beperkt tot algemene impulsen of fragmentarische initiatieven. Frequentie opdrachtenwissels in sommige vakgroepen zijn eveneens weinig bevorderend voor de samenhang en de kwaliteitsbewaking van de evaluatiepraktijk.

Het rapporteringssysteem is ondersteunend voor de evaluatiepraktijk. De school communiceert frequent over de studieresultaten van de leerlingen via de rapportering in de planningsagenda's en de rapporten (5 maal in het schooljaar). Ze ondersteunt de commentaren bij de studieresultaten door het gebruik van standaardformuleringen die met concrete informatie aangevuld kunnen worden. Er is minder ondersteuning voor de formulering van vakspecifieke commentaren bij de studieresultaten. Die worden zelden op de rapporten zelf vermeld, maar wel hier en daar bij de rapportering in de leerlingenagenda's.

Doeltreffendheid Uit het erkenningsonderzoek van de vakken in de focus blijkt dat het gebrek aan inhoudelijke aansturing, ondersteuning en opvolging leidt tot wisselende kwaliteit van de leerlingenevaluatie. In sommige vakken en bij sommige leraren is de evaluatie voldoende op de leerplandoelstellingen afgestemd; in andere is dat in mindere tot zelfs onvoldoende mate het geval. Vooral de afstemming van de evaluatie op vaardigheden en competenties staat in verschillende vakken (nog) niet op punt. Het evaluatie- en rapporteringssysteem in tso met de strikte verhouding tussen dagelijks werk en examens maken het moeilijk om vaardigheden en competenties kwaliteitsvol te evalueren en daarover transparant te rapporteren. Volgens de leerplannen worden deze immers bij voorkeur gespreid of permanent geëvalueerd.

In de deliberatiepraktijk leeft de school de regelgeving na. De toekenning van B- en C-attesten wordt gemotiveerd, al is dit in de notulen van de delibererende klassenraad dikwijls beknopt (verwijzing naar ontoereikende studieresultaten, maar zelden naar ondernomen begeleiding en remediëring). De formulering van de clausuleringen en adviezen is in de notulen niet altijd nauwkeurig of volledig. In de bijbehorende schriftelijke motivering voor de ouders, zijn de motivering en adviezen wel duidelijker omschreven. De school kent voor vaktekorten verschillende vormen van waarschuwingen toe. Ze heeft de opvolging en de doeltreffendheid daarvan nog niet geëvalueerd.

De school volgt de studieresultaten en het vervolgonderwijs van de leerlingen op, maar analyseert die gegevens niet systematisch met de bedoeling de onderliggende evaluatie- of deliberatiepraktijk te evalueren. Een dergelijke reflectie is er wel situationeel in geval van opvallende studieresultaten op klasniveau voor een bepaald vak. Op vak- en lerarenniveau is er weinig systematische reflectie over de evaluatiepraktijk en het pedagogisch-didactisch handelen op basis van de studieresultaten. De leraren leggen de verantwoordelijkheid voor zwakke resultaten vaak eenzijdig bij de leerlingen.

Ontwikkeling Voor de nabije toekomst denkt de school in de eerste plaats aan de optimalisering van het rapporteringssysteem. De opname van de rapportering in het elektronisch platform moet het op termijn mogelijk maken alle betrokkenen, waaronder ook de ouders, op elk moment te informeren over de leerprestaties en -vorderingen van de leerlingen.

Wat de evaluatiepraktijk betreft is tot nog toe op schoolniveau vooral aandacht gegaan naar het op punt zetten van de evaluatie in de specifieke vorming van sommige studierichtingen. Als gevolg van de integratie van theorie en praktijk en de competentiegerichte doelstellingen in verschillende nieuwe leerplannen ervaren de betrokken vakgroepen de nood aan ondersteuning door de pedagogische begeleidingsdienst en aan professionalisering. Er zijn minder concrete plannen voor de kwaliteitsverbetering van de evaluatiepraktijk in andere vakken. Hier en daar nemen de betrokken vakgroepen wel initiatief tot externe ondersteuning en professionalisering, maar dit gebeurt niet op basis van een strategische aansturing en opvolging door het schoolbeleid.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

Leiderschap De directeur stuurt sinds september 2013 de school aan. Een technisch adviseur coördinator, een leerlingenbegeleider en twee pedagogische coördinatoren ondersteunen het schoolbeleid. De voorbije schooljaren wijzigde de personeelsbezetting binnen het beleidsteam. De leden van dit team vergaderen wekelijks over de schoolorganisatie en bewaken de dagelijkse schoolwerking. De prioritaire bezorgheden zijn het versterken van het vertrouwen in de schoolleiding, het verbeteren van het imago van de school en het werken aan een gedragen leiderschap via overleg en inspraak. De schoolleiding vergroot de betrokkenheid van de personeelsleden bij de schoolwerking via thematische werkgroepen en diverse inspraakorganen.

De directeur en de leden van het kernteam zijn vlot bereikbaar voor leraren, leerlingen en ouders. Zij zorgen voor ondersteuning van de dagelijkse werking en van de leerlingenbegeleiding. Op pedagogisch-didactisch vlak is de sturende rol van het beleidsteam minder uitgesproken. De directie geeft vertrouwen aan de leraren en de vakgroepen en rekent op hun professionaliteit voor de leerplanrealisatie en voor een valide evaluatiepraktijk. Functiebeschrijvingen zijn ontwikkeld op het niveau van de scholengemeenschap. De directie houdt op regelmatige basis functioneringsgesprekken met aandacht voor feedback en opvolging van aandachtspunten. Coachingsgesprekken vervangen de evaluatiegesprekken.

Volgens de planning zullen de scholen van de scholengemeenschap in het voorjaar van 2017 hun intrek nemen in de gebouwen van een nieuwe gemeenschappelijke campus. De organisatorische en praktische voorbereidingen, het uitzetten van nieuwe beleidslijnen en de onderlinge afstemming tussen de betrokken scholen vergen behoorlijk wat voorbereidingen en inspanningen.

Visieontwikkeling De hoofdlijnen van de pedagogische visie liggen vast binnen de structuren van de scholengemeenschap. Persoonlijkheidsvorming, waardenopvoeding en relatiebekwaamheid zijn de kernwoorden in een christelijk geïnspireerde pedagogisch project. Sinds vorig schooljaar ontwikkelt en vernieuwt de school een schooleigen invulling van het pedagogisch project via de ABC-werkgroep (Autonomie, verBondenheid en Competentie). Deze werkgroep wil de schoolvisie concretiseren in een beleids- en pedagogisch plan. Hoofddoelstelling is de leerbereidheid van de leerlingen aan te wakkeren via een motiverende aanpak. Hiervoor zet de werkgroep in op het motiverend lesgeven door de leraren en op een zorg- en motiverend sanctioneringsbeleid voor de leerlingen. Enkele acties beogen het klimaat hiervoor te versterken: het gebruik van de planningsagenda voor de leerlingen, het opnieuw activeren van de leerlingenraad en een verzorgd en warm onthaal van de nieuwe leerlingen. Deze acties kunnen rekenen op de goedkeuring en ondersteuning van de personeelsleden. Zij zijn vragende partij voor meer duidelijke afspraken, orde en discipline.

De nieuwe uitdaging zal erin bestaan de schoolculturen van de verschillende scholen van de scholengemeenschap te verzoenen met het oog op de verhuis naar een gemeenschappelijke campus. Het college van directeurs heeft regelmatig overleg onder meer om een campusgedachte tot stand te brengen.

Besluitvorming De directeur laat zich bij de besluitvorming ondersteunen en inspireren door het kernteam, de ABC-werkgroep, de vakgroepen en diverse werkgroepen. Hij streeft hierbij een sterk participatieve aanpak na. Het verhogen van de inspraak door personeel, ouders en leerlingen heeft de laatste schooljaren hernieuwde aandacht gekregen. De pedagogische raad, de ouderraad en de leerlingenraad kregen nieuw leven ingeblazen en dragen bij tot het participatief beleid. Het LOC en de schoolraad zijn reglementair samengesteld en functioneren volgens het decreet. Werkgroepen rond diverse aspecten van de schoolwerking hebben tot doel het pedagogisch beleid van de school te versterken. Personeelsvergaderingen en het digitale platform van de school zijn de middelen om over de besluitvorming te communiceren.

De directeur volgt de werking van de vakgroepen op en stuurt bij waar nodig. De aandacht ging de laatste schooljaren vooral naar de vernieuwingen in de vakken van het specifieke gedeelte. Voor de vakken van de basisvorming rekent het beleid op de zelfsturing door de vakgroep of op de ondersteuning door de pedagogische begeleiding. Uit het erkenningsonderzoek blijkt dat de pedagogisch-didactische invulling van een aantal vakken een meer strikte aansturing en opvolging vereist.

Kwaliteitszorg De school verzamelt behoorlijk wat data en gegevens. Zo heeft de schoolleiding een goed zicht op de in- en uitstroom van leerlingen. Het aantal afwezigheden wordt in kaart gebracht en het afwezigheidsbeleid is gekoppeld aan een stappenplan. Via de diverse overleg- en inspraakorganen houdt de schoolleiding de vinger aan de pols van het schoolleven. Het kernteam evalueert en stuurt de dagelijkse werking bij. Ook de verzamelde gegevens van de bevestigingen rond het welbevinden van het schoolteam en het welbevinden van de leerlingen hebben na analyse tot bijstellingen geleid.

Onder impuls van de ABC-werkgroep is de aandacht voor een meer systematische kwaliteitszorg toegenomen. Deze groep is bezig met concrete acties rond verandering en bijsturing uit te werken. Hiervoor baseert ze zich op de cyclische opbouw van het beleid rond gelijke onderwijskansen (GOK). De beginsituatie is in kaart gebracht op basis van een bevestiging van de leraren, de vakgroepen en de leerlingen. Op basis van een analyse van de gegevens zijn een aantal doelstellingen uitgeschreven. Om de doelstellingen te kunnen realiseren heeft de werkgroep de acties SMART geformuleerd (Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdsgebonden).

De werkgroepen richten zich hoofdzakelijk op organisatorische aspecten en trachten het schoolleven te stimuleren. Zij vormen een belangrijke schakel in het opzetten van een brede schoolwerking. Deze werkgroepen leveren geen impulsen voor vernieuwingen op onderwijskundig of pedagogisch-didactisch vlak. Voor de pedagogisch-didactische aansturing en opvolging ligt een grote verantwoordelijkheid bij de vakgroepen. De schoolleiding beperkt zich tot het aanreiken van mogelijke onderwerpen voor vakvergaderingen en tot het opleggen van een minimum aantal vergaderingen. Doordat de vakgroepen onvoldoende aangestuurd worden, ontwikkelen ze zich tegen uiteenlopende snelheden. Sommige vakgroepen kennen een kwaliteitsvolle werking, bij andere is de werking beperkt tot het maken van praktische en organisatorische afspraken. De ABC-werkgroep geeft wel impulsen tot het gebruik van motiverende en activerende werkvormen. Die moeten het welbevinden en de motivatie van de leerlingen verhogen. Het is niet duidelijk in welke mate deze werkvormen ingang vinden.

De uitdaging voor de school bestaat erin het gedachtegoed rond kwaliteitsbewaking vanuit de GOK-werking verder te implementeren om de ontwikkeling van een globale visie op kwaliteitszorg mogelijk te maken.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De opvolging van en de zorg voor de leerlingen.
- De aandacht voor een gestructureerd leer- en leefklimaat.
- De doelgerichte aanpak van de leerbegeleiding.
- De zorg voor de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de leef- en leeromgeving van de school.
- De leerlingenbetrokkenheid van het schoolteam.
- De inzet en het engagement van het schoolteam.
- De aandacht voor een brede vorming vanuit de vakoverschrijdende eindtermen.

Wat betreft het algemeen beleid

- Het participatieve karakter van het schoolbeleid.
- Het verzamelen van gegevens en de aanzet tot interne kwaliteitszorg op schoolniveau.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplangerichtheid.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De diepgang van de vakgroepwerking in sommige vakken.
- De afstemming van de professionalisering op de reële noden binnen sommige vakken.
- De afstemming van de evaluatiepraktijk op de visie van de leerplannen in een aantal vakken.

Wat betreft het algemeen beleid

- De aansturing en de opvolging van de vakgroepwerking.
- Een doelgerichte aansturing en opvolging van de evaluatiepraktijk.
- De doeltreffendheid van de opdrachtenverdeling in sommige vakken.
- De interne kwaliteitszorg op vakniveau.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplanrealisatie voor geschiedenis in tso tweede graad (opvolging inspectie).
- De leerplanrealisatie voor project algemene vakken in bso derde graad (opvolging inspectie).

7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

BEPERKT GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen' omwille van het onvoldoende realiseren van de onderwijsdoelstellingen voor

Structuuronderdeel	Basisvorming	Specifiek gedeelte
Graad 2 TSO Techniek-wetenschappen	geschiedenis	
Graad 2 TSO Handel	geschiedenis	
Graad 2 TSO Bio-esthetiek	geschiedenis	
Graad 2 TSO Sociale en technische wetenschappen	geschiedenis	
Graad 3 BSO Kantoor	project algemene vakken	
Graad 3 BSO Haarzorg	project algemene vakken	
Graad 3 BSO Verzorging	project algemene vakken	

Om deze tekorten op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf **05-02-2019** opnieuw een controle uit.

Door artikel 215 van het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs (zoals gewijzigd bij decreet van 23-03-2018), wijzigt vanaf 1 september 2018 het advies "beperkt gunstig" in een "gunstig advies".

Dit betekent dat de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen voortgezet wordt.

GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'.
- voor de overige erkenningsvoorwaarden.

8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG

Op de gecontroleerde overige regelgeving werden door het inspectieteam geen inbreuken voor verder gevolg door de onderwijsinspectie vastgesteld.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Etienne GIELEN de inspecteur-verslaggever	Daniël van Doninck de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	